

Brusel 7. února 2022
(OR. fr)

5789/22

COMPET 63
IND 27
MI 86

POZNÁMKA

Odesílatel: Předsednictví
Příjemce: Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět: *Příprava zasedání Rady pro konkurenceschopnost konajícího se dne 24. února 2022*
Budoucnost průmyslového ekosystému mobility v kontextu ekologické transformace
politická rozprava

Delegace naleznou v příloze poznámku předsednictví na téma „Budoucnost průmyslového ekosystému mobility v kontextu ekologické transformace“ s ohledem na politickou rozpravu na zasedání Rady pro konkurenceschopnost konajícím se dne 24. února 2022.

Rada pro konkurenceschopnost, 24. února 2022

Budoucnost průmyslového ekosystému mobility v kontextu ekologické transformace

Zelená dohoda¹, kterou předložila předsedkyně Evropské komise dne 11. prosince 2019, stanovila cíl Evropské unie (EU) dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050. V souladu s Pařížskou dohodou z roku 2015 byl tento závazný cíl zakotven v evropském právním rámci pro klima v červnu 2021 a byl stanoven ambiciózní průběžný cíl EU snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů alespoň o 55 % ve srovnání s rokem 1990 (oproti předchozím 40 %).

V této souvislosti obsahuje balíček „Fit for 55“², který předložila Evropská komise dne 14. července 2021, soubor 13 návrhů, jejichž cílem je aktualizovat právní předpisy EU a zavést nové iniciativy s cílem naplnit tyto zvýšené ambice v oblasti klimatu.

K dosažení těchto cílů bude významně přispívat průmyslový ekosystém mobility. Doprava (včetně mezinárodní námořní a letecké dopravy) představovala v roce 2019 32 % emisí skleníkových plynů v EU ve srovnání s 24 % v roce 2000³. Jak je stanoveno ve Strategii pro udržitelnou a inteligentní mobilitu, mělo by odvětví dopravy do roku 2050 snížit své emise o 90 %, aby odráželo ambice EU v oblasti klimatu.

¹ COM(2019) 640 final

² COM(2021) 550 final

³ Evropská agentura pro životní prostředí (anglicky): <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/data-viewers/greenhouse-gases-viewer>

1. „Fit for 55“: ambiciózní balíček opatření nezbytných pro ekologickou transformaci evropského průmyslu a pro ochranu klimatu

Regulační rámec vztahující se na ekosystém mobility se prostřednictvím návrhů balíčku „Fit for 55“ výrazně změní. Na mobilitu se bude vztahovat návrh na přezkum vnitrostátních cílů v oblasti sdílení úsilí pro odvětví mimo systém obchodování s emisemi, návrh na rozšíření systému obchodování s emisemi na odvětví silniční dopravy, návrh mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích, revize iniciativy RefuelEU Aviation, iniciativa FuelEU Maritime, revize směrnice o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva (AFIR) i přezkumy v oblasti energetiky, jako je směrnice o obnovitelných zdrojích energie (RED II), neboť transformace a elektrifikace dopravy zvyšují celkovou poptávku po energii. Automobilový průmysl je rovněž dotčen revizí nařízení o emisích CO₂ z nových lehkých užitkových vozidel a připravovanými právními předpisy o emisích plyných znečišťujících látek (Euro7) a o údajích o vozidlech.

Přijetí a provádění balíčku proto pro odvětví mobility znamená urychlení transformace jeho modelu růstu a výrobního nástroje a doprovodná opatření pro jeho zaměstnance. Rada již během slovinského předsednictví zahájila práce, které, doplňující jednání o právních předpisech v příslušných odvětvích, mají za cíl lépe identifikovat dopad balíčku na průmysl. V Radě pro konkurenceschopnost proběhla dne 29. září 2021 první politická rozprava o balíčku z hlediska konkurenceschopnosti průmyslu v souvislosti s aktualizací evropské průmyslové strategie, kterou Komise předložila dne 5. května 2021. Kromě toho Rada pro konkurenceschopnost (výzkum) dne 26. listopadu 2021 uspořádala rozpravu o přínosu výzkumu a inovací k plnění meziodvětvových cílů, včetně cílů balíčku „Fit for 55“ v oblasti dopravy, průmyslu, využívání půdy a lesnictví. Dále začala Pracovní skupina na vysoké úrovni pro konkurenceschopnost a růst analyzovat důsledky balíčku pro dotčená průmyslová odvětví. Tyto diskuse zdůraznily obavy členských států Unie ohledně dopadů balíčku na průmysl, zejména na ekosystém mobility.

Aktualizace evropské průmyslové strategie⁴ navíc znovu potvrdila, že souběžná ekologická a digitální transformace je prvořadou prioritou pro všechny politiky EU. Tato strategie navrhla vytvoření plánů pro udržitelnou a digitální transformaci 14 průmyslových ekosystémů, které představil komisař pro vnitřní trh Thierry Breton. Komise proto v rámci Průmyslového fóra zorganizovala práci na vyjasnění těchto způsobů ekologické a digitální transformace se zapojením všech zainteresovaných stran v každém ekosystému. V lednu 2022 iniciovala Komise spolupráci na vytvoření způsobu transformace pro ekosystém mobility, který bude hrát klíčovou úlohu při dosahování našich ambicí v oblasti klimatu.

Komise na 29. října 2021 pozvala ekonomy z každého členského státu, aby analyzovali dopady návrhů z balíčku na průmysl a upřesnili investiční potřeby. Tato práce by mohla být dále rozvíjena s cílem vypracovat pilotní případové studie, sdílet osvědčené postupy a metodiky pro vytvoření společné představy o dopadech transformace na průmysl a určit projektové záměry a priority činnosti.

⁴ COM(2021) 350 final

2. Průmyslový ekosystém mobility ústředním prvkem transformačních výzev

Ekosystém mobility, který je významným průmyslovým odvětvím EU, bude muset čelit mnoha výzvám, aby bylo možné využít jeho transformace: technologické a digitální přizpůsobení, přizpůsobení hodnotových řetězců, kontrola zdrojů dodávek kritických materiálů a složek, odborná příprava zaměstnanců a doprovodná opatření pro ně, hospodářská soutěž v nových segmentech trhu v nové mobilitě (autonomie, udržitelná mobilita atd.). V případě automobilového průmyslu se evropské podniky v současné době potýkají s nedostatkem dodávek (zejména polovodičů), který brzdí jejich oživení, a musí provést hlubokou transformaci svých výrobních nástrojů, neboť vybavení potřebné k výrobě vozidel se spalovacím motorem se výrazně liší od vybavení pro elektrická vozidla. Zvýšení cílů v oblasti klimatu má dopad nejen na výrobce, ale také na subdodavatele, výrobce původního zařízení a v obecnější rovině na všechny malé a střední podniky a pracovníky v ekosystému. Transformace automobilového průmyslu se týká přibližně 15 milionů pracovních míst v Evropě. Pokud jde o výzvy spojené s odbornou přípravou zaměstnanců, EIT InnoEnergy například předjímá vytvoření přibližně 3–4 milionů pracovních míst v EU v odvětví elektrických baterií, z nichž 800 000 bude vyžadovat doprovodná opatření pro rekvalifikaci a další vzdělávání.

Rychlá transformace vyžaduje obrovské investice. Podle plánu transformace ekosystému mobility se dodatečné investice potřebné pro období 2021–2030 k dosažení cílů Unie v oblasti klimatu v silniční dopravě, kolejových vozidlech, lodích, letadlech a zavádění infrastruktury pro obnovitelná a nízkouhlíková paliva odhadují na 130 miliard EUR ročně ve srovnání s předchozím desetiletím⁵. Potřebné investice do ekologické a digitální transformace infrastruktury by znamenaly dalších 100 miliard EUR ročně⁶. S ohledem na dopady transformace na toto odvětví je třeba určit nástroje, které má v současné době pro investice k dispozici, aby bylo možné těmto výzvám čelit. Plán transformace pro ekosystém mobility je základem pro tyto úvahy.

⁵ COM(2020) 562 final

⁶ SWD(2020) 98 final, na základě odhadů v souvislosti s TEN-T a výpočtů EIB.

Navíc, jak bylo projednáno na neformálním zasedání ministrů pro konkurenceschopnost dne 1. února v Lensu, dosažení udržitelné transformace evropského průmyslu nebude možné bez zabezpečení surovin nezbytných pro nové zelené technologie. OECD totiž předpokládá 110 % nárůst naší spotřeby surovin mezi lety 2011 a 2060, který je z velké části způsoben potřebami udržitelné a digitální transformace: Světová banka například předjímá v případě omezení nárůstu teploty na 2 stupně nárůst poptávky o 1000 % jen pokud jde o kovy používané v bateriích (kobalt, olovo, lithium, mangan, nikl atd.).

EU je však ohledně dodávek těchto kovů do značné míry závislá na určitých třetích zemích, což ji činí zranitelnou: samotná Demokratická republika Kongo zajišťuje 60 % světové produkce kobaltu a Čína 98 % našeho dovozu vzácných zemin. Zajištění stabilních dodávek těchto surovin je tedy klíčové: za tímto účelem musí EU přezkoumat a provést širokou škálu opatření, zejména zajistit své vnější dodávky, rozvíjet recyklaci a inovace a podporovat produkci primárních surovin v Evropě. Jedním z příkladů aktivity Komise v této oblasti je zveřejnění akčního plánu pro suroviny v září 2020 a zřízení Evropské aliance pro suroviny (ERMA): nedávno oznámila zřízení fondu ve výši 400 milionů EUR, který společně spravují ERMA a EBA, s cílem zabezpečit naše zásobování surovinami pro výrobu elektrických baterií vozidel. Evropské nařízení o bateriích, o němž se v současné době jedná v Radě pro životní prostředí, musí rovněž podpořit vznik udržitelného evropského průmyslového odvětví založeného na zásadách oběhového hospodářství, jehož cílem je snížit evropskou závislost na dovozu.

Tyto výzvy však nesmí zastínit příležitosti, které tyto transformace přinesou například v souvislosti s oběhovým hospodářstvím a surovinami, vodíkem nebo dekarbonizovanou mobilitou, jež vytvoří nová pracovní místa v nových odvětvích, jako je např. vytvoření odvětví recyklace baterií, bezuhlíkových letadel, udržitelných paliv a větrného pohonu nákladních lodí. Dekarbonizace mobility by měla otevřít nové obchodní příležitosti a představovat faktor, kterým se budou evropští výrobci odlišovat, zejména pokud jde o vývoz. Evropský legislativní náskok by jim umožnil, aby prosazovali dekarbonizaci svých partnerů.

3. Evropské nástroje na podporu průmyslu při ekologické transformaci

Má-li být tato transformace, která je vzhledem ke svému rozsahu a ambicím v historii evropského průmyslu nebyvalá, úspěšná, je třeba splnit několik podmínek, například pokud jde o pobídky a rámcové podmínky pro posílení konkurenceschopnosti evropského průmyslu na vnitřním trhu, pro podporu jejího provádění nejen pro velké podniky, ale také pro malé a střední podniky a společnosti se střední tržní kapitalizací v celém hodnotovém řetězci, nebo pro úspěšné řešení technologických výzev spojených s touto transformací. Předvídatelnost a stabilita regulace budou mít zásadní význam pro to, aby mohl průmysl přijímat z dlouhodobého pohledu dobrá investiční rozhodnutí.

Na evropské úrovni existují politické nástroje, které by mohly být dále rozvíjeny s cílem lépe podpořit transformaci ekosystému mobility a posílit vedoucí postavení Evropy prostřednictvím elektrifikace, ale i automatizace a konektivity. Průmyslové aliance, rámcový program Horizont Evropa, investice financované Evropskou investiční bankou, evropské veřejné zakázky, významné projekty společného evropského zájmu a příspěvky členských států k urychlení transformace prostřednictvím investic upravených evropskými pravidly v oblasti státních podpor jsou nástroje, které mají umožnit plné využití evropského průmyslového potenciálu v kontextu silné mezinárodní hospodářské soutěže. Aby bylo možné reagovat na potřeby průmyslu, stanoví evropský plán na podporu oživení NextGenerationEU a rozpočet EU na období 2021–2027 nebývalou úroveň investic do ekologické a digitální transformace. Více než 40 % výdajů na oživení se týká ekosystému mobility⁷. Kromě toho legislativní návrhy Evropské komise stanoví mechanismy pro podporu transformace (inovační a modernizační fond v rámci ETS, návrh sociálního fondu pro klima souběžně s navrhovaným rozšířením ETS). K využití nových pracovních příležitostí, které budou vytvořeny, bude rovněž zapotřebí odborná příprava a zvyšování kvalifikace zaměstnanců, zejména malých a středních podniků. Vytvoření nových hodnotových řetězců bude silně záviset na schopnosti poskytovat kvalifikovanou pracovní sílu na podporu tohoto rozvoje a na zajištění evropské konkurenceschopnosti po vzoru činnosti Akademie Evropské bateriové aliance. Posílení našeho vlivu na normalizaci nových technologií by mohlo podpořit inovace a usnadnit přístup na trhy.

⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027_cs

V rámci této politické rozpravy budou členské státy vyzvány, aby odpověděly na tyto tři otázky:

- *Podnikli jste kroky k odhadu investičních potřeb souvisejících s průmyslovou transformací v rámci provádění balíčku „Fit for 55“? Mohli byste konkrétně ilustrovat potřeby odvětví mobility, zejména automobilového průmyslu?*
- *Kromě soukromých investic nezbytných pro ekologickou transformaci průmyslového ekosystému mobility, jaká opatření považujete za nezbytná k usnadnění a urychlení rozvoje této transformace, zejména v oblasti inovací, infrastruktury a odborné přípravy?*
- *Jaké nástroje by měly být přednostně aktivovány s cílem posílit odolnost a budoucí konkurenceschopnost průmyslového ekosystému mobility v Evropě, zejména s cílem umožnit rozvoj elektrických a autonomních vozidel a zabezpečit přístup ke kritickým surovinám?*
